

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

7/35799
6K-74

Sayı : 56020453/2014-610.01-77/2707/5318
Konu : Yazılı soru önergesi

.19 /o.l. /2015

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 30/12/2013 tarihli ve 43452547-120.00-7/35799-265426 sayılı yazı,
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü ifadeli, 03/01/2004 tarihli ve 31853594-610-2-6847-39 sayılı yazı,
c) 24/02/2014 tarihli ve 461/830 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde Başbakanlığa gönderilen ve ilgi (b) yazı ile Bakanlığımızca cevaplandırılması tensip olunan, İstanbul Milletvekili Dr. Sezgin Tanrıkulu tarafından Sayın Başbakan'a yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/35799 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (c) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Bekir BOZDAĞ
Bakan

EKLER:

- 1- Soru önergesi cevabı (1 adet)
2- 26/05/2014 tarihli ve 4351599 sayılı yazı.(1 adet)

DAĞITIM:

Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

T.C.
ADALET BAKANLIğI
Kanunlar Genel M¼d¼rl¼đ¼

Sayı : 56020453/2014-610.01-77-2705/5316
Konu : Yazılı soru önergesi

19/01/2014

Sayın Dr. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili
TBMM

Sayın Başbakan'a yöneltilip Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılması tensip olunan 7/35799 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Soru önergesinde Bakanlığımız görev alanına giren herhangi bir husus bulunmamaktadır.

II- Dışışleri Bakanlığıyla yapılan yazışma sonucu Bakanlığımıza iletilen 26/05/2014 tarihli ve 4351599 sayılı yazı ve eki ilişiktedir.

Bilgilerinize sunulur.

Bekir BOZBAĞ
Bakan

26 Mayıs 2014

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
Siyaset Planlama Genel M¼d¼rl¼Đ¼

Sayı : 66625779-026.20-2014/4351599
Konu : Yazılı Soru Önergesi/Mustafa
Sezgin Tanrıkulu/7/35799

ADALET BAKANLIĞINA

İĞi: 07.02.2014 tarih ve 56020453/2013-610.01-77/462/831 sayılı yazıları.

İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun 7/35799 esas numaralı soru önergesine Bakanlıklarımızca verilecek yanıtta yararlanılmak üzere hazırlanan Bakanlığım katkısı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.

Ahmet DAVUTOĞLU
DıŐiŐleri Bakanı

Ek: 1

T.C
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
(66625779-026.20-2014/4351599 sayılı yazının ekidir)

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU'NUN
YÖNELTİĞİ 7/35799 SAYILI SORU ÖNERGESİNE YANIT

SORU:

Anayasa hukuku profesörü olan Sayın İbrahim Kaboğlu'nun BirGün Gazetesi'ndeki bir makalesinde işaret ettiği üzere BM İnsan Hakları Sözleşme ve Protokollerini ihlâl eden taraf devletler üzerinde yargı denetimi yapan bir mahkemenin kurulması yönünde somut adım, İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi'nin 60. yılında (2008) atılarak İnsan Hakları Dünya Mahkemesi kurulması için çalışma başlatılmıştır. Nihayet beş yıl sonra İnsan Hakları Dünya Mahkemesi'nin görev ve yetkilerini belirleyen 54 maddelik bir statü tasarısı hazırlandı. Yürürlüğe girdiğinde, hukuken bağlayıcı nitelik taşıyan kararlarına taraf devletler, uyma yükümlülüğü altına girecek.

Sayın Kaboğlu, İHDM'de uygulanacak kuralları řu şekilde özetlemektedir: "Medeni ve Siyasal Haklara ilişkin Uluslararası Sözleşme (1966) ve protokolleri ile Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara ilişkin Uluslararası Sözleşme, (1966) başta olmak üzere, Kadınların Siyasal Haklarına ilişkin Sözleşme'den (1952), Engelli Kişilerin Hakları Üzerine Uluslararası Sözleşme'ye (2006) kadar uzanan başlıca BM İnsan Hakları belgeleri var.

Kişi bakımından yetki konusunda başlıca yenilik, sorumluluk alanının devlete sınırlı tutulmıyıp, devlet dışı toplulukları da kapsamına alması. İnsan hakları ihlallerinde sorumluluk, devlet dışı topluluklara da yayılmak suretiyle, aslında "evrensel" sorumluluk kavramına denk düşen bir bağlam öngörülmüğor.

2004: Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne taraf olma iradesi, Anayasa'ya řu şekilde yansıtıldı: "Uluslararası Ceza Divanına taraf olmanın gerektirdiği yükümlülükler hariç olmak üzere vatandaş, suç sebebiyle yabancı bir ülkeye verilemez." (md. 38/son).

Bu bağlamda;

- 1- Türkiye, Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne neden taraf olmamıştır?
- 2- Türkiye ne zaman UCM'ye taraf olacaktır?
- 3- Bu konuda neden zaman kaybedilmektedir?
- 4- Hükümetin İnsan Hakları Dünya Mahkemesi'nin kurulmasına yönelik yaklaşımı nedir? Bu konuda yürütölen çalışmalara Türkiye ne zaman dahil olacaktır?

YANIT:

Ülkemiz uluslararası insani hukuk konusundaki ilkeli yaklaşımı çerçevesinde, Uluslararası Ceza Divanı (UCD) konusunda başlangıçtan bu yana tutarlı ve kararlı bir tutum sergilemektedir.

T.C
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
(66625779-026.20-2014/4351599 sayılı yazının ekidir)

Bu yaklaşımı doğrultusunda Türkiye, UCD Roma Statüsü müzakerelerine aktif katılım sağlayarak, bu sürece yapıcı katkıda bulunmak yönündeki iradesini en baştan itibaren sergilemiştir.

Bu çerçevede, Sayın Başbakanımız Avrupa Birliği'yle müzakerelere başlama kararının alınması öncesinde Ekim 2004'te Avrupa Konseyi Parlamenterler Asamblesi'nde yaptığı konuşmada, Türkiye'nin UCD'nin temelini teşkil eden Roma Statüsü'ne taraf olma yönündeki iradesini beyan etmiştir.

Roma Statüsü, UCD'ye savaş suçları, soykırım suçu, insanlığa karşı suçlar ve saldırı suçu olmak üzere dört suç kategorisinde yargı yetkisi tanınmaktadır.

Ceza hukukumuzun anılan suçları kapsayacak şekilde Roma Statüsü'yle uyumlaştırılabilmesini teminen, ilgili kurumlarımız temsilcilerinin yanısıra, akademisyenlerin de katılımıyla bir çalışma gurubu oluşturulmuştur.

Bu çalışmalar neticesinde, Türk Ceza Kanunu'nun 76. ve 77. maddelerine soykırım suçu ve insanlığa karşı suçlar dahil edilmiştir. Aynı şekilde, TBMM tarafından 7 Mayıs 2004 tarihinde kabul edilen Anayasa değişiklikleri bağlamında Anayasa'nun 38. maddesi de tadil edilmiştir. Böylece, vatandaşlarımızın suç sebebiyle yabancı ülkelere verilemeyeceğine ilişkin söz konusu maddeye "Uluslararası Ceza Divanına taraf olmanın gerektirdiği yükümlülükler hariç olmak üzere" ibaresi eklenmiştir.

Atılan tüm bu olumlu adımlara rağmen, ülkemiz ayrıntıları aşağda izah olunan bazı çekinceleri nedeniyle bugüne kadar Roma Statüsü'n imzalamaktan imtina etmiştir.

Roma Statüsü'nde saldırı suunun tanımı konusunda ortaya çıkan grt ayrılıkları ve belirsizlik neticesinde, bu konuda yazım nerileri getirmek üzere UCD bünyesinde oluşturulan "Saldırı Suçu zel Çalışma Grubu"nun yazım sonuçlarının somut bir şekilde ortaya çıkarılmasından önce Roma Statüsü'ne taraf olmak yönünde bir adım atılmasının uygun olmayacağı değerlendirilmiştir. Esasen Türk Ceza Kanunu'nun saldırı suunu da kapsayacak şekilde Roma Statüsü'yle uyumlu hale getirilebilmesi iin öncelikle saldırı suunun tanımının yapılması ve Roma Statüsü'nde bu doğrultuda yapılacak değişikliklerle ilgili onay sürecinin de tamamlanması gerekmektedir.

Ülkemizin Roma Statüsü'ne ihtiyatla yaklaşmasına neden olan bir diğer husus ise, terörizm ve sınırötesi uyuşturucu kaakçılığı suçlarının Divan'ın yargı yetkisine dahil edilmesi yönünde 1998 Paris Konferansı'ndan bu yana sürdürülen çabalarımıza rağmen bugüne kadar bir adım atılmamış olmasındır.

Öte yandan, İnsan Hakları Dünya Mahkemesi'nin kurulmasına ilişkin çalışmaların BM İnsan Hakları Komisyonu tarafından 1947'de başlatıldığı, ancak ciddi bir gelişme kaydedilmediği, İşvire'nin girişimi ile çalışmaların 2008 yılında canlandırıldığı, 2010 yılında adıgeen devlet tarafından oluşturulan bir panel aracılığıyla İnsan Hakları Dünya Mahkemesi'nin kurulmasına ilişkin statü tasarısı hazırlandığı, fakat bu çalışmaların BM bünyesinde resmi bir boyuta ulaşmadığı bilinmektedir.